

UZASADNIENIE

W ZAKRESIE PUNKTU 1 SENTENCJI WYROKU

Decyzją z 9.10.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł., po rozpoznaniu wniosku z 22.03.2017 r. - w związku z przeliczeniem kapitału początkowego – przyznał J. M. emeryturę od 19.02.2018 r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Jako podstawę prawną tej decyzji wskazano przepisy ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.) oraz umowa między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą o zabezpieczeniu społecznym z 2.04.2008 r. (Dz.U. z 2009 r., Nr 133, poz. 1095 ze zm.). Zakład podał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, a także wyjaśnił, że emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Zakład podał, że:

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 235236,34 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 219,60 miesięcy,
- wyliczona kwota emerytury wynosi 1071,20 zł,

Wysokość emerytury została obliczona przez ZUS zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej: ((...),34) (...),60= 1071,20 zł. Emerytura po waloryzacji przysługuje wnioskodawcy od 1.03.2018 r. w kwocie 1103,12 zł. Zakład wskazał, że przedmiotową decyzją doliczył wnioskodawcy do stażu pracy okresy zatrudnienia od 3.09.1969 r. do 18.11.1972 r. w Spółdzielni Pracy (...) w G. oraz od 5.02.1973 r. do 20.04.1974 r. w Zakładach (...). Jednocześnie Zakład podał, że za okres nieudokumentowanego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, tj. 3.09.1969 r. - 18.11.1972 r., 5.02.1973 r. - 20.04.1974 r., 1.06.1974 r. - 27.11.1974 r., 4.12.1974 r. - 31.03.1977 r., 1.04.1977 r. - 31.05.1979 r., 12.06.1979 r. - 31.01.1989 r. do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, przyjęto najniższe wynagrodzenie pracowników obowiązujące w tym czasie, zaznaczając, że w przypadku posiadania dokumentów potwierdzających wysokość faktycznego wynagrodzenia wnioskodawca powinien je przekazać do organu emerytalnego. (decyzja k. 55 akt ZUS)

Uznając powyższą decyzję za krzywdzącą wnioskodawca złożył od niej odwołanie, wnosząc o jej zmianę poprzez ponowne wyliczenie wysokości jego emerytury przy zaliczeniu jego wynagrodzenia wynikającego z załączonych świadectw pracy z Elektrowni (...) w Budowie wystawionego za okres pracy od 4.04.1977 r. do 31.05.1979 r. oraz z Przedsiębiorstwa Produkcji (...) w B. wystawionego za okres pracy od 12.06.1979 r. do 31.01.1989 r. Wnioskodawca zarzucił, że pozwany błędnie przyjął w w/w okresach zatrudnienia najniższą stawkę wynagrodzenia jaka w tym czasie obowiązywała, akcentując, że w K. B. pracował na kierowniczym stanowisku, co jest zaznaczone w świadectwie pracy. (odwołanie k. 3)

Organ emerytalny w odpowiedzi na odwołanie od decyzji z 9.10.2018 r., zmienionej decyzją z 15.11.2018 r., wniósł o jego oddalenie, podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie. (odpowiedź na odwołanie k. 4)

Decyzją z 15.11.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. zmienił decyzję z 9.10.2018 r., w ten sposób, że po rozpoznaniu wniosku z 22.03.2017 r. - w związku z przeliczeniem kapitału początkowego, przyznał J. M. emeryturę od 19.02.2018 r., tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury. Przedmiotowa decyzja została wydana na podstawie ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), zwana dalej ustawą emerytalną oraz umowa między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą o zabezpieczeniu społecznym z 2.04.2008 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 133, poz. 1095). Zakład podał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zewidencjonowanego na

koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Zakład podał, że:

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 231364,55 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 219,60 miesięcy,
- wyliczona kwota emerytury wynosi 1053,57 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej: $(\dots,55) \cdot 219,60 = 1053,57$ zł.

Zakład wskazał, że emerytura po waloryzacji przysługuje wnioskodawcy od 1.03.2018 r. w kwocie 1084,97 zł. Ponadto Zakład wskazał, że przedmiotową decyzją dokonał rozliczenia zaliczki za okres od 19.02.2018 r. do 30.11.2018 r. poprzez potrącenie jednorazowe kwoty 169,65 zł ze świadczenia za grudzień 2018 r. z tytułu zmiany wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przez wyłączenie najniższego wynagrodzenia w okresie od 3.09.1969 r. do 30.06.1972 r. ponieważ wnioskodawca był wtedy uczniem zawodu w trakcie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w G.. (decyzja k. 62 akt ZUS)

Wnioskodawca złożył odwołanie również od decyzji z 15.11.2018 r., w którym podtrzymał wcześniejsze zarzuty. (odwołanie k. 3 akt VIII U 439/19)

W odpowiedzi na odwołanie od decyzji z 15.11.2018 r. ZUS wniósł o jego oddalenie oraz o łączne rozpoznanie n/n sprawy ze sprawą z odwołania od decyzji z 9.10.2018 r., podtrzymując dotychczasowe stanowisko w sprawie. (odpowiedź na odwołanie k. 5 akt VIII U 439/19)

Zarządzeniem z 19.03.2019 r. sprawa VIII U 439/19 z odwołania wnioskodawcy od decyzji z 15.11.2018 r. została połączona ze sprawą VIII U 2440/18 z odwołania wnioskodawcy od decyzji z 9.10.2018 r., celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia za sygn. VIII U 2440/18 (k. 9 akt VIII U 439/19)

W dalszym toku postępowania strony podtrzymały zajęte w sprawie stanowiska.

Sąd Okręgowy ustalił, co następuje:

Odwołujący - J. M. (ur. (...)) złożył w dniu 22.03.2017 r. wniosek o przyznanie prawa do emerytury. (niesporne)

Wysokość kapitału początkowego ustalona dla wnioskodawcy decyzją z 8.10.2018 r. na dzień 1.01.1999 r. wyniosła 62982,15 zł. Do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przyjęto wynagrodzenie z 10 lat kalendarzowych od 1.01.1969 r. do 31.12.1978 r., wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 34,48%. Do stażu pracy zaliczono 19 lat, 14 dni okresów składkowych, tj. 228 miesięcy. Za okres nieudokumentowanego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, tj. od 3.09.1969 r. do 18.11.1972 r., od 5.02.1973 r. do 20.04.1974 r., od 1.06.1974 r. do 27.11.1974 r., od 4.12.1974 r. do 31.03.1977 r., od 1.04.1977 r. do 31.05.1979 r., od 12.06.1979 r. do 31.01.1989 r. organ rentowy przyjął najniższe wynagrodzenie pracowników obowiązujące w tym czasie.

(decyzja z 8.10.2018 r. w aktach ZUS)

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego dla wnioskodawcy ZUS przyjął następujące wynagrodzenia z lat 1969-1978:

- za 1969 r. 3.343,24 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 38,45%,

- za 1970 r. 10350 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 38,59%,
- za 1971 r. 12000 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 42,41%,
- za 1972 r. 10599,94 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 38,41%,
- za 1973 r. 10799,92 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 35,09%,
- za 1974 r. 11466,60 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 32,73%,
- za 1975 r. 14400 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 30,67%,
- za 1976 r. 14400 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 28,03%,
- za 1977 r. 16000 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 29,01%,
- za 1978 r. 18400 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 31,38%.

Do obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek oraz kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy emerytalnej, w 1969 r., 1972 r., 1973 r., 1974 r. do przeciętnego wynagrodzenia za te lata przyjęto sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za dany rok, odpowiednią do liczby miesięcy, w których wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów prawa polskiego.

(obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k. 54 akt ZUS)

Pierwszą zaskarżoną decyzją z 9.10.2018 r. przyznano wnioskodawcy prawo do świadczenia od 19.02.2018r., tj. od osiągnięcia wieku emerytalnego. Podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Zakład podał, że:

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 235236,34 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 219,60 miesięcy,
- wyliczona kwota emerytury wynosi 1071,20 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej: $(\dots,34)7 219,60 = 1071,20$ zł. Emerytura po waloryzacji przysługuje wnioskodawcy od 1.03.2018 r. w kwocie 1103,12 zł. Przedmiotową decyzją Zakład doliczył wnioskodawcy do stażu pracy okresy zatrudnienia od 3.09.1969 r. do 18.11.1972 r. w Spółdzielni Pracy (...) w G. oraz od 5.02.1973 r. do 20.04.1974 r. w Zakładach (...). Za okresy nieudokumentowanego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy, tj. 3.09.1969 r. - 18.11.1972 r., 5.02.1973 r. - 20.04.1974 r., 1.06.1974 r. - 27.11.1974 r., 4.12.1974 r. - 31.03.1977 r., 1.04.1977 r. - 31.05.1979 r.,

12.06.1979 r. - 31.01.1989 r. do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, Zakład przyjął najniższe wynagrodzenie pracowników obowiązujące w tym czasie.

(decyzja k. 55 akt ZUS)

Decyzją z 13.11.2018 r. ponownie ustalono wysokość kapitału początkowego dla wnioskodawcy na dzień 1.01.1999 r. obliczając podstawę wymiaru z 10 najkorzystniejszych lat kalendarzowych od 1.01.1974 r. do 31.12.1983 r. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyniósł 31,94%, a kapitał początkowy 61945,51 zł. Do stażu pracy zaliczono 19 lat, 14 dni okresów składkowych, tj. 228 miesięcy.

(decyzja z 13.11.2018 r. k. 59)

Do obliczenia wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego dla wnioskodawcy ZUS przyjął następujące wynagrodzenia z lat 1974-1983:

- za 1974 r. 11.466,60 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 32,73%,
- za 1975 r. 14400 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 30,67%,
- za 1976 r. 14400 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 28,03%,
- za 1977 r. 16000 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 29,01%,
- za 1978 r. 18400 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 31,38%,
- za 1979 r. 20140 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 31,51%,
- za 1980 r. 24000 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 33,11%,
- za 1981 r. 28800 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 31,21%,
- za 1982 r. 48000 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 34,39%,
- za 1983 r. 64800 zł, stosunek podstawy wymiaru składek do przeciętnego wynagrodzenia za rok kalendarzowy 37,31%.

Do obliczenia stosunku podstawy wymiaru składek oraz kwot, o których mowa w art. 15 ust. 3 ustawy emerytalnej, w 1974 r. do przeciętnego wynagrodzenia za ten rok przyjęto sumę kwot przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia ogłoszonego za ten rok, odpowiednią do liczby miesięcy, w których wnioskodawca podlegał ubezpieczeniu społecznemu na podstawie przepisów prawa polskiego.

(obliczenie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego k. 61 akt ZUS)

Drugą zaskarżoną decyzją z 15.11.2018 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddziału w Ł. zmienił pierwszą zaskarżoną decyzję z 9.10.2018 r., w ten sposób, że po rozpoznaniu wniosku z 22.03.2017 r., w związku z przeliczeniem kapitału początkowego, przyznał J. M. emeryturę od 19.02.2018 r., tj. od daty nabycia uprawnień do emerytury. Przedmiotowa

decyzja została wydana na podstawie ustawy z 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r., poz. 1270 ze zm.), zwana dalej ustawą emerytalną oraz umowa między Rzeczpospolitą Polską a Kanadą o zabezpieczeniu społecznym z 2.04.2008 r. (Dz. U. z 2009 r. Nr 133. poz. 1095). Zakład podał, że podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji kapitału początkowego zewidencjonowanego na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę. Zakład podał, że:

- kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 231364,55 zł,
- średnie dalsze trwanie życia wynosi 219,60 miesięcy,
- wyliczona kwota emerytury wynosi 1053,57 zł.

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej: $(\dots,55)7 \cdot 219,60 = 1053,57$ zł. Emerytura po waloryzacji przysługuje wnioskodawcy od 1.03.2018 r. w kwocie 1084,97 zł. Zakład wskazał, że n/n decyzją dokonał rozliczenia zaliczki za okres od 19.02.2018 r. do 30.11.2018 r. poprzez potrącenie jednorazowe kwoty 169,65 zł ze świadczenia za grudzień 2018 r. z tytułu zmiany wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przez wyłączenie najniższego wynagrodzenia w okresie od 3.09.1969 r. do 30.06.1972 r., gdyż wnioskodawca był wtedy uczniem zawodu w trakcie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w G..

(decyzja k. 62 akt ZUS)

Wysokość kapitału początkowego obliczonego ponownie decyzją z 13.11.2018 r. i wysokość emerytury wyliczona w drugiej zaskarżonej decyzji z 15.11.2018 r. uległy obniżeniu na skutek wyłączenia przez ZUS najniższego wynagrodzenia w okresie od 3.09.1969 r. do 30.06.1972 r. ponieważ wnioskodawca był w tym czasie uczniem zawodu w trakcie zatrudnienia w Spółdzielni Pracy (...) w G..

(decyzja z 13.11.2018 r. k. 59 akt ZUS, decyzja z 15.11.2018 r. k. 62 akt ZUS, pismo ZUS z 1.03.2019 r. k. 64 akt ZUS)

Wydając drugą zaskarżoną decyzję z 15.11.2018 r. ZUS uwzględnił wnioskodawcy w stażu pracy następujące okresy zatrudnienia:

- od 3.09.1969 r. do 18.11.1972 r. w Spółdzielni Pracy (...) w G.,
- od 5.02.1973 r. do 20.04.1974 r. w Zakładach (...) w G.,
- od 1.06.1974 r. do 27.11.1974 r. w (...) Przedsiębiorstwie (...) w N.,
- od 4.12.1974 r. do 31.03.1977 r. w Zakładach (...),
- od 1.04.1977 r. do 31.05.1979 r. w Elektrowni (...),
- od 12.06.1979 r. do 31.01.1989 r. w Zakładach Produkcji (...).

Za okres nieudokumentowanego wynagrodzenia z tytułu zatrudnienia w ramach stosunku pracy w okresach od 3.09.1969 r. do 18.11.1972 r., od 5.02.1973 r. do 20.04.1974 r., od 1.06.1974 r. do 27.11.1974 r., od 4.12.1974 r. do 31.03.1977 r., od 1.04.1977 r. do 31.05.1979 r., od 12.06.1979 r. do 31.01.1989 r., do ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego, zgodnie z art. 15 ust. 2a ustawy emerytalnej, ZUS przyjął najniższe wynagrodzenie pracowników obowiązujące w tym czasie.

(okoliczności niesporne, a nadto pismo ZUS z 1.03.2019 r. k. 64 akt ZUS, decyzja z 13.11.2018 r. k. 59 akt ZUS, decyzja z 15.11.2018 r. k. 62 akt ZUS)

Zgodnie ze świadectwem pracy z 13.12.1980 r. J. M. był zatrudniony w Spółdzielni Pracy (...) w G. od 3.09.1969 r. do 18.11.1972 r. i w tym czasie był przyuczany do zawodu jako uczeń, a następnie pracował na stanowisku ślusarz, na którym ostatnio otrzymywał wynagrodzenie wg obowiązujących przepisów w spółdzielczości pracy.

(świadectwo pracy w aktach osobowych k. 121)

Z zachowanej dokumentacji osobowej z w/w okresu zatrudnienia wynika, że wnioskodawca był przyuczany do zawodu ślusarza jako uczeń w okresie od 3.09.1969 r. do 18.11.1972 r. i otrzymywał w tym czasie wynagrodzenie miesięczne w wysokości: w I. roku nauki 150 zł od 3.09.1969 r. do 3.09.1970 r., w II. roku nauki 320 zł od 3.09.1970 r. do 3.09.1971 r., w III. roku nauki wynagrodzenie godzinowe wg I. najniższej kategorii płac od 3.09.1971 r. do 31.08.1972 r., następnie zaś został zatrudniony od 1.09.1972 r. na stanowisku ślusarza za wynagrodzeniem określonym stawką godzinową 5,90 zł/godz. plus premia regulaminowa.

(oryginalne dokumenty w aktach osobowych za k. 121: umowa z 18.08.1969 r., pismo z 3.09.1969 r., angaż i umowa z 14.09.1972 r.)

Zgodnie ze świadectwem pracy z 31.03.1977 r. J. M. był zatrudniony w Zakładach (...) od 4.12.1974 r. do 31.03.1977 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowisku ślusarz mechanik, na którym ostatnio otrzymywał wynagrodzenie określone według stawki godzinowej 16,50 zł/godz. plus 10% premii.

(oryginalne świadectwo pracy w aktach osobowych k. 124)

Z zachowanej dokumentacji osobowej z w/w okresu zatrudnienia wynika, że wynagrodzenie odwołującego kształtowało się następująco:

- od 4.12.1974 r. było określone stawką godzinową 13 zł/godz. plus 10% premii,
- od 1.12.1975 r. było określone stawką godzinową 14,50 zł/godz. plus 10% premii,
- od 1.08.1976 r. było określone stawką godzinową 16,50 zł/godz. plus 10% premii.

(oryginalne dokumenty osobowe za kartą 124, a w nich: angaż z 4.12.1974 r., karta obiegowa zmian stosunku pracy-przyjęcia, angaż z 10.08.1976 r., wniosek z 31.07.1976 r., karta wynagrodzeń za 1975 r. i za 1976 r., świadectwo pracy)

Zgodnie ze świadectwem pracy z 7.06.1979 r. wystawionym przez Elektrownię (...) w budowie J. M. był zatrudniony w tym zakładzie pracy od 1.04.1977 r. do 31.05.1979 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach: samodzielny referent ds. zaopatrzenia, brygadzysta w dziale spedycji i rozładunków, brygadzysta w dziale remontów urządzeń dźwigowych i sprzętu specjalnego, p.o. mistrza zmiany w dziale remontów urządzeń dźwigowych i sprzętu specjalnego i na ostatnio na stanowisku p.o. mistrza zmiany w dziale remontów urządzeń dźwigowych i sprzętu specjalnego uzyskiwał wynagrodzenie wg stawki godzinowej 19 zł/godz., a także 20% dodatek (...), 10% dodatek brygadzystowski, premię regulaminową 15%.

(świadectwo pracy k. 5, 104)

Zgodnie z zaświadczeniem o zatrudnieniu i wynagrodzeniu wnioskodawcy na druku (...) z 1.12.2020 r. z okresu zatrudnienia od 1.04.1977 r. do 31.05.1979 r. w Elektrowni (...) w budowie J. M. pobierał wynagrodzenie za pracę do 31.05.1979 r. i zgodnie z kartami wynagrodzeń uzyskał w tym zakładzie pracy następujące wynagrodzenia roczne:

- w 1977 r. 40541 zł,
- w 1978 r. 97211 zł,
- w 1979 r. 46053 zł.

(zaświadczenie (...) - k. 105)

Zgodnie ze świadectwem pracy z 27.04.1990 r. J. M. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B. (poprzednia nazwa do 31.03.1990 r. Kombinat (...) – Zakład Produkcji (...) w B.) od 12.06.1979 r. do 30.04.1990 r. w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach: majster ds. spedycji, starszy majster spedycji, p.o. zastępcy kierownika spedycji, zastępca kierownika spedycji, kierownik wydziału spedycji i na ostatnio na stanowisku kierownika wydziału spedycji uzyskiwał wynagrodzenie wg 18 kategorii osobistego zaszeregowania tj. 65.000 zł miesięcznie, a nadto dodatek funkcyjny 17500 zł miesięcznie oraz był uprawniony do premii zgodnie z obowiązującym regulaminem premiowania, a nadto podano w tym świadectwie, że od 1.02.1989 r. do 30.04.1990 r. korzystał z urlopu bezpłatnego.

(świadectwo pracy k. 4)

Z zachowanej dokumentacji osobowej wnioskodawcy pochodzącej z w/w okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B., wynika, że:

1) zgodnie z oryginalnymi kartami wynagrodzeń odwołujący uzyskał następujące wynagrodzenia roczne:

- w 1979 r. 61283 zł,

- w 1980 r. 96582 zł,

- w 1981 r. 75324 zł,

- w 1982 r. 162823 zł

- w 1983 r. 242576 zł

- w 1984 r. 262706 zł

- w 1985 r. 298805 zł

- w 1986 r. 408740 zł

- w 1987 r. 471652 zł

- w 1988 r. 791290 zł

- w 1989 r. 119859 zł

2) zgodnie z oryginalnymi: umową o pracę na czas określony na budowie eksportowej z 3.11.1980 r. oraz pismem z 17.10.1981 r. - ubezpieczony przebywał na kontrakcie zagranicznym w Libii w okresie od 5.11.1980 r. do 17.10.1981 r.

(oryginalne dokumenty w aktach osobowych wnioskodawcy za k. 110, a w nich: karty wynagrodzeń, umowa na czas określony na budowie eksportowej z 3.11.1980 r. k. 46 a.o., pismo z 17.10.1981 r. k. 45 a.o.)

Do wyliczenia hipotetycznej wysokości kapitału początkowego oraz hipotetycznej wysokości emerytury przyjęto następujące zarobki roczne wnioskodawcy z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 1978 r. do 1987 r., z których wynika najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, uwzględniając zarobki ubezpieczonego wynikające z w/w oryginalnych kart wynagrodzeń z zachowanej dokumentacji osobowej wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B. oraz przyjmując w okresie, gdy ubezpieczony przebywał na kontrakcie w Libii od 5.11.1980 r. do 17.10.1981 r. obowiązujące w tym czasie wynagrodzenia minimalnego, a mianowicie:

- w 1978 r. - 97211 zł - z okresu zatrudnienia w Elektrowni (...) na podstawie (...) (k. 105),

- w 1979 r. - 107336 zł, w tym kwotę 46053 zł za okres od 1.01.1979 r. do 31.05.1979 r. z okresu zatrudnienia w Elektrowni (...) na podstawie (...) (k. 105) i kwotę 61283 zł na podstawie karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B.,

- w 1980 r. - 100248,75 zł, w tym kwotę 96582 zł na podstawie karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B. a za okres od 5.11.1980 r. do 31.12.1980 r., gdy wnioskodawca przebywał na kontrakcie w Libii kwotę 3666,75 zł odpowiadającą minimalnemu wynagrodzeniu obowiązującemu w tym czasie,

- w 1981 r. - 98284 zł, w tym kwotę 75324 zł na podstawie karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B. a za okres od 1.01.1981 r. do 17.10.1981 r., gdy wnioskodawca przebywał na kontrakcie w Libii kwotę 22960 zł odpowiadającą minimalnemu wynagrodzeniu obowiązującemu w tym czasie,

- w 1982 r. - 162823 zł na podstawie karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B.,

- w 1983 r. - 242576 zł na podstawie karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B.,

- w 1984 r. - 262706 zł na podstawie karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B.,

- w 1985 r. - 298805 zł na podstawie karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B.,

- w 1986 r. - 408740 zł na podstawie karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B.,

- w 1987 r. - 471652 zł na podstawie karty wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B..

Hipotetyczna wysokość kapitału początkowego po dokonanych waloryzacjach wynosi 477.568,43 zł, a na dzień 1.01.1999r. wartość kapitału początkowego wyniosła 127.864,11 zł,

Hipotetyczna wysokość emerytury na 19.02.2018 r. wynosi brutto 2174,72 zł.

Dokumenty płacowe ze Spółdzielni Pracy (...) w G. oraz Zakładów (...) S.A. w P. dotyczące wynagrodzeń uzyskanych przez wnioskodawcę w latach 1969-1977 nie mają wpływu na wysokość kapitału początkowego, gdyż najkorzystniejszym dla wnioskodawcy jest nadal wskaźnik z 10 kolejnych lat kalendarzowych od 1978 r. do 1987 r.

Zakład wprowadził następujące roczne dochody ubezpieczonego celem wykonania wyliczeń hipotetycznej wysokości kapitału początkowego i hipotetycznej wysokości emerytury:

w 1972 r. 4599,94 zł

w 1973 r. 10799,92 zł

w 1974 r. 11466,60 zł

w 1975 r. 14400 zł

w 1976 r. 14400 zł

w 1977 r. 44141 zł

w 1978 r. 97211 zł

w 1979 r. 107336 zł

w 1980 r. 100248,75 zł

w 1981 r. 98284 zł

w 1982 r. 162823 zł

w 1983 r. 242576 zł

w 1984 r. 262706 zł

w 1985 r. 298805 zł

w 1986 r. 408740 zł

w 1987 r. 471652 zł

w 1988 r. 791290 zł

w 1989 r. 119859 zł

(hipotetyczne wyliczenie ZUS k. 127-131, 135)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie powołanych dokumentów, w tym załączonej do akt oryginalnej zachowanej dokumentacji osobowej wnioskodawcy z badanych okresów, dokumentów zalegających w aktach emerytalnych, a także na podstawie hipotetycznego wyliczenia ZUS-u.

Co do kart wynagrodzeń zalegających w oryginalnej dokumentacji osobowej wnioskodawcy pochodzącej z okresu zatrudnienia od 12.06.1979 r. do 30.04.1990 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B., to Sąd nie podzielił zastrzeżeń pozwanego, albowiem dokumentacja osobowa wraz z rzeczonymi kartami została nadesłana w oryginale przez archiwum (...) Sp. z o.o. w B., gdzie jest przechowywana, natomiast kwestionowana przez pozwanego kopia kart wynagrodzeń została zgodnie z zarządzeniem z 13.02.2021 r. (k. 126 -126 v.) wykonana i przesłana do organu rentowego celem dokonania na podstawie danych wynikających z tych dokumentów hipotetycznych wyliczeń przez Zakład. Podkreślić należy, że analiza rzeczonych dokumentów wykazała, że nie noszą one żadnych znamion podrabiania, są przy tym zachowane w dobrym stanie i są czytelne. Sąd uznał zatem, że na tej podstawie jest możliwe odtworzenie w sposób pewny i kategoriyczny jakie konkretnie zarobki uzyskał odwołujący, a zarzuty pozwanego co do wartości dowodowej przedmiotowych kart wynagrodzeń są chybione. Dokumenty te niewątpliwie są bowiem oryginalne, a przy tym nie ma żadnych wątpliwości, że wnioskodawca był faktycznie zatrudniony u tego pracodawcy. W związku z tym brak było podstaw do zakwestionowania autentyczności i wiarygodności oryginalnych akt osobowych ubezpieczonego w tym zalegających w nich kart wynagrodzeń z tego okresu zatrudnienia. W efekcie Sąd uznał, że stanowią one zatem kluczowy dowód przy ustaleniu wysokości wynagrodzeń ubezpieczonego w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B..

Co do ustalenia samej wysokości zarobków rocznych odwołującego z okresu zatrudnienia w w/w zakładzie pracy, Sąd oparł swoje ustalenia na wyliczeniach hipotetycznych ZUS-u tych zarobków, które pozwany przeprowadził w oparciu o w/w oryginalne karty wynagrodzeń.

Sąd uznał także, że pozwany prawidłowo przyjął, że za okres przebywania ubezpieczonego na kontrakcie w Libii należy przyjąć obowiązujące w tym czasie wynagrodzenie minimalne, albowiem z zachowanych oryginalnych dokumentów w aktach osobowych w postaci umowy o pracę na czas określony na budowie eksportowej z 3.11.1980 r. oraz pisma z 17.10.1981 r., wynika, że wnioskodawca faktycznie pracował na umowie eksportowej od 5.11.1980 r. do 17.10.1981 r., natomiast brak jest dokumentów wskazujących na rzeczywistą wysokość uzyskiwanych przez skarżącego w tym okresie zarobków, odwołujący zaś nie wykazał wynagrodzeń zastępczych za ten okres, o czym szerzej w dalszej części uzasadnienia przy okazji rozważań prawnych w sprawie.

Ponadto ZUS prawidłowo uwzględnił wyliczając hipotetycznie wysokość kapitału początkowego i wysokość emerytury dla wnioskodawcy zarobki roczne odwołującego z okresu zatrudnienia w Elektrowni (...) wynikające ze złożonego do

akt sprawy zaświadczenia (...) zalegającego za k. 105. Żadna ze stron nie kwestionowała wartości dowodowej tego zaświadczenia, a i Sąd nie znalazł powodów by czynić to z urzędu.

Wyliczenie hipotetyczne wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury dokonane przez ZUS Sąd Okręgowy uznał za poprawne, zupełne i sporządzone zgodnie z przedstawionymi przez Sąd założeniami wynikającymi z dostępnej dokumentacji ze spornych okresów zatrudnienia. Dodać należy, że powód nie kwestionował poprawności wyliczeń rachunkowych ZUS-u w tym zakresie, a Sąd nie znalazł żadnych przyczyn by czynić to z urzędu.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołania od decyzji z 9.10.2018 r. i z 15.11.2018 r. zasługują na uwzględnienie jedynie w części, a w pozostałym zakresie podlegają oddaleniu.

W n/n sprawie wyrok został wydany, na podstawie art. 148¹§1 k.p.c., na posiedzeniu niejawnym. Sąd Okręgowy uznał bowiem, że przeprowadzenie rozprawy nie jest konieczne, albowiem materiał dowodowy pozwala na ustalenie wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sporu okoliczności, a stanowiska stron zostały jasno sformułowane.

Wstępnie przypomnieć należy, że ubezpieczony urodzony (...) nabył na mocy decyzji z 9.10.2018 r. prawo do emerytury z uwagi na osiągnięcie powszechnego wieku emerytalnego zgodnie z art. 24 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U z 2021 r. poz. 291 z późn. zm.).

Zgodnie z art. 25 ust. 1 ustawy emerytalnej podstawę obliczenia emerytury, o której mowa w art. 24, stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne, z uwzględnieniem waloryzacji składek zewidencjonowanych na koncie ubezpieczonego do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc, od którego przysługuje wypłata emerytury, zwaloryzowanego kapitału początkowego określonego w art. 173-175 oraz kwot środków zewidencjonowanych na subkoncie, o którym mowa w art. 40a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych, z zastrzeżeniem ust. 1a i 1b oraz art. 185.

Na mocy art. 26 ust 1 ustawy emerytalnej emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia ustalonej w sposób określony w art. 25 przez średnie dalsze trwanie życia dla osób w wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę danego ubezpieczonego, z uwzględnieniem ust. 5 i art. 183. Ponadto stosownie do ust. 2 i 3 w/w przepisu wiek ubezpieczonego w dniu przejścia na emeryturę wyraża się w ukończonych latach i miesiącach, a średnie dalsze trwanie życia ustala się wspólnie dla mężczyzn i kobiet oraz wyraża się w miesiącach.

Zgodnie z treścią art.173 ust.1 w/w ustawy dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art.174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art.26 ust.3 dla osób w wieku 62 lat (art.173 ust.2 ww. ustawy). Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy (art.173 ust.3 ww. ustawy).

Zgodnie z treścią art.174 ust.1 i 2 w/w ustawy kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art.53, z uwzględnieniem ust.2-12. Przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- okresy składkowe, o których mowa w art.6,
- okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 5,
- okresy nieskładkowe, o których mowa w art.7 punkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art.15, 16, 17 ust.1 i 3 oraz 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 r. (ust.3)

Z kolei w myśl art.15 ustawy podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenia emerytalne i rentowe lub na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego. Na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku, wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu (ust. 6 cytowanego artykułu).

Zgodnie natomiast z treścią art. 15 ust. 2a cytowanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS jeżeli nie można ustalić podstawy wymiaru składek w okresie pozostawania w stosunku pracy wskazanym do ustalenia podstawy wymiaru emerytury i renty, za podstawę wymiaru składek przyjmuje się kwotę obowiązującego w tym okresie minimalnego wynagrodzenia pracowników, proporcjonalnie do okresu podlegania ubezpieczeniu i wymiaru czasu pracy. (por. też uchwałę SN z 7 maja 2003 r., III UZP 2/03, OSNAPiUS z 2003/ 14 /338).

Z powyższych przepisów wynika jednoznacznie, że zasadą obowiązującą przy ustalaniu wysokości emerytury dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r. jest zasada zdefiniowanej składki, zgodnie z którą wysokość świadczenia zależy z jednej strony od sumy składek emerytalnych jakie zostały zgromadzone na indywidualnym koncie ubezpieczonego w ZUS za okres poczynając od 1 stycznia 1999 r., zaś z drugiej od wysokości kapitału początkowego, tj. od kwoty ustalonej oddzielnie dla każdego ubezpieczonego według ustalonego przez ustawodawcę wzoru, odzwierciedlającej w przybliżeniu stan jego konta ubezpieczeniowego za okres do 31 grudnia 1998 r.

W rozpoznawanej sprawie spór sprowadzał się do uwzględnienia faktycznych wysokości zarobków osiągniętych przez wnioskodawcę, w tym udokumentowanych oryginalnymi kartami wynagrodzeń z okresu zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B., które zostały zgromadzone dopiero w toku postępowania przed sądem, bowiem na dzień złożenia wniosku o emeryturę ubezpieczony nie przedstawił w organie rentowym żadnych kart wynagrodzeń z w/w okresu zatrudnienia.

Odnosząc się do powyższej spornej kwestii wskazać należy, że zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. z 2011, Nr 237, poz. 1412) środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia. Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. obowiązuje od 23 listopada 2011 r. i ma zastosowanie do wniosków w sprawach świadczeń złożonych od daty jego wejścia w życie. Zastąpiło ono rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz. U. z 1983 r., Nr 10, poz. 49, ze zm.), które dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokości określało w sposób podobny. I tak zgodnie z § 20 pkt. 1 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. - mającym zastosowanie w sprawie odwołującego się - środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość zarobku lub dochodu stanowiącego podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników były zaświadczenia zakładów pracy wystawione według wzoru ustalonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych albo legitymacja ubezpieczeniowa zawierająca wpisy dotyczące okresów zatrudnienia i wysokości osiągniętych zarobków.

Orzeczenia Sądu Najwyższego jakie zapadły jeszcze na gruncie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. są zgodne co do tego, że ograniczenie co do środków dowodowych wynikające z § 20 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. obowiązujące w postępowaniu przed organem rentowym nie ma zastosowania w postępowaniu sądowym przed Sądem Pracy i Ubezpieczeń Społecznych. Wysokość zarobków, której pochodną jest podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne, jest faktem mającym istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (art.227 k.p.c.), który w postępowaniu przed sądem może być udowodniany wszelkimi środkami dowodowymi,

które sąd uzna za celowe i pożądane. Wysokość uzyskiwanego uposażenia może być zatem ustalana także przy pomocy innych pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków - aczkolwiek wskazujących wprost na wysokość wynagrodzenia zainteresowanego / por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 lipca 1997 r. sygn. akt II UKN 186/97, opubl. OSNP 1998/11/342; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 14 czerwca 2006 r. sygn. I UK 115/06, opubl. Orzecznictwo Sądu Najwyższego Izba Administracyjna, Pracy i Ubezpieczeń Społecznych rok 2007, Nr 17-18, poz. 257, str. 753/. Przy czym nie jest możliwe obliczanie wysokości emerytury wyłącznie na podstawie twierdzeń wnioskodawcy. Twierdzenia te muszą być udowodnione.

Jednocześnie podkreślić należy, że nie jest rzeczą sądu zarządzenie dochodzeń w celu uzupełnienia lub wyjaśnienia twierdzeń stron i wykrycia środków dowodowych pozwalających na ich udowodnienie ani też sąd nie jest zobowiązany do przeprowadzenia z urzędu dowodów zmierzających do wyjaśnienia okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy (art. 232 k.p.c.). Obowiązek przedstawienia dowodów spoczywa na stronach (art. 3 k.p.c.), a ciężar udowodnienia faktów mających dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.) spoczywa na stronie, która z faktów tych wywodzi skutki prawne (art. 6 k.c.) /por. wyrok Sądu Najwyższego z 17 grudnia 1996r., sygn. akt I CKU 45/96, opubl. OSNC z 1997r., z.6-7, poz.76; wyrok Sądu Najwyższego z 7 października 1998 r., sygn. II UKN 244/98, opubl. OSNAPiUS 1999, nr 20, poz. 662/.

Podkreślić także należy, że wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonego. Chodzi tutaj o umowy pracę, angaże, dokumentację płacową, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

W toku postępowania przed sądem zostały załączone oryginały akta osobowe z okresu zatrudnienia wnioskodawcy w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B., a w nich m.in. oryginały karty wynagrodzeń, i w ocenie Sądu nie ma przeszkód by na tej podstawie ustalić wysokość wynagrodzenia ubezpieczonego. Kwestia wiarygodności przedmiotowych kart wynagrodzeń i ich wartości dowodowej w sprawie, została już omówiona szeroko w ramach oceny wartości dowodowej zebranego w sprawie materiału dowodowego i nie ma potrzeby powielania jej w tej miejscu. Podkreślić jedynie wypada, że do akt sprawy złożono oryginalne akta osobowe z w/w okresu zatrudnienia i że zalegające w nich karty wynagrodzeń są dokumentami autentycznymi, są one też czytelne i pozwalają na odtworzenie zarobków wnioskodawcy bez obawy, że zostały zawyżone. Natomiast pozwany otrzymał do wykonania hipotetycznego wyliczenia wysokości kapitału początkowego i wysokości emerytury kserokopie oryginalnych kart wynagrodzeń zgodnie z zarządzeniem z 13.02.2021 r. (k. 126 -126 v.).

Sąd zważył także, że zgodnie z oryginalnymi dokumentami w postaci: umowy o pracę na czas określony na budowie eksportowej z 3.11.1980 r. oraz pisma z 17.10.1981 r., które również znajdują się w rzeczonych aktach osobowych, odwołujący przebywał na kontrakcie zagranicznym w Libii w okresie od 5.11.1980 r. do 17.10.1981 r., czego pozwany nie kwestionował.

Co do przyjętych wynagrodzeń minimalnych za okres pracy w eksporcie w Libii w ramach zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B., należy przypomnieć, że zgodnie z dyspozycją art. 22 ustawy emerytalnej Rada Ministrów, w drodze rozporządzenia, określa szczegółowe zasady ustalania podstawy wymiaru emerytury i renty, uwzględniające w szczególności:

1) przypadki, w których do podstawy wymiaru emerytury lub renty dolicza się niektóre wypłaty dokonane na rzecz pracownika, jeżeli wypłaty te w okresie przed dniem wejścia w życie ustawy były uwzględniane przy ustalaniu podstawy wymiaru emerytury lub renty, mimo że były wyłączone z podstawy wymiaru składek;

2) przypadki, w których podstawę wymiaru emerytury lub renty dla pracowników zatrudnionych za granicą ustala się na podstawie wynagrodzenia przysługującego pracownikom zatrudnionym w tym okresie w kraju w tym samym

lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę, albo na podstawie kwot ryczałtowych.

Do chwili obecnej nie zostało wydane rozporządzenie w oparciu o delegację zawartą w art. 22, a zatem – stosownie do treści art. 194 ustawy - w zakresie niesprzecznym z ustawą należy uwzględnić regulacje rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 roku w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (tekst jedn. Dz. U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63 z późn. zm.).

Przepis §10 wskazanego rozporządzenia stanowi, że jeżeli w okresie, z którego wynagrodzenie przyjmuje się do ustalenia podstawy wymiaru pracownik zatrudniony był za granicą, do ustalenia podstawy wymiaru przyjmuje się za okresy tego zatrudnienia:

1. kwoty, od których za te okresy opłacono składkę na ubezpieczenie społeczne w kraju lub
2. jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 roku – kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę.

Z przepisu tego wynika więc jednoznacznie, że - niezależnie od tego, ile dany pracownik faktycznie za granicą zarabiał - na potrzeby obliczenia wysokości jego emerytury możliwe jest wyłącznie posłużenie się dwoma sposobami wyliczenia podstawy wymiaru jego świadczenia za ten okres.

Po pierwsze: można wziąć pod uwagę takie kwoty, od których odprowadzono składkę na ubezpieczenia, tj. sprawdzić na jakiej zasadzie odbyło się odprowadzenie tych składek - czy wzięto pod uwagę konkretne kwoty zarobków, czy też posłużono się jakimś uproszczonym mechanizmem - w tym drugim przypadku składki nie są jednak odprowadzane " od kwot", a więc nie można kierować się ich wysokością przy ustalaniu podstawy wymiaru świadczenia.

Po drugie: można (ale tylko w przypadku zarobków uzyskanych do końca 1990 r.) wziąć pod uwagę wysokość zarobków innego pracownika, zatrudnionego w tym czasie w kraju na porównywalnym stanowisku (tj. ustalić hipotetycznie ile dany ubezpieczony zarabiałby, a więc i od jakich kwot byłyby za niego odprowadzane składki na ubezpieczenia, gdyby w tym czasie pracował w kraju a nie zagranicą).

W tym miejscu należy dokonać wykładni celowościowej przepisu §10 rozporządzenia. Przepis §10 nakazuje przyjęcie, że jeżeli okres zatrudnienia za granicą przypada przed dniem 1 stycznia 1991 roku – kwoty wynagrodzenia przysługującego w tych okresach pracownikowi zatrudnionemu w kraju w takim samym lub podobnym charakterze, w jakim pracownik był zatrudniony przed wyjazdem za granicę. Zamiar ustawodawcy wydaje się w tym zakresie oczywisty. Okresy pracy za granicą przed dniem 1 stycznia 1991 roku zostały potraktowane jako okresy składkowe. Jednocześnie najczęściej za te okresy pracy nie były odprowadzane składki od realnie otrzymywanych wynagrodzeń przez pracowników za granicą, które to wynagrodzenia były znacznie wyższe niż wynagrodzenia pracowników porównywalnych w kraju. W związku z powyższym ustawodawca wprowadził fikcję prawną, która miała na celu uwzględnienie wynagrodzeń dla tych pracowników, jednakże nie w wysokościach faktycznie otrzymywanych (brak odprowadzania składek), ale w wysokościach otrzymywanych w tym czasie przez pracowników zatrudnionych na takich samych lub podobnych stanowiskach w kraju. Powyższe dawało pewność, że osoby pracujące za granicą będą miały uwzględnione wynagrodzenie przynajmniej w takiej wysokości. Jednocześnie przyjmowanie wynagrodzeń pracowników porównywalnych dawało pewność, iż wynagrodzenia te będą uwzględnione ze wszystkimi ich zmianami. A zatem jeżeli w danym zakładzie wynagrodzenia rosły, a pracownik przebywał na kontrakcie dłuższy okres czasu, to nie będzie on stratny, gdyż uzyska jako podstawę wymiaru wynagrodzenie pracownika w kraju, które w tym czasie również wzrastało. Ustawodawca nie zdecydował się na przyjęcie za cały okres pracy za granicą tylko wynagrodzenia otrzymywanego przez danego pracownika przed wyjazdem na kontrakt, z tego względu, że takie obliczenie wynagrodzenia byłoby dla tego pracownika krzywdzące. W tym czasie bowiem następowały podwyżki wynagrodzeń w kraju, zaś dany pracownik pozostawałby z wynagrodzeniem, jakie otrzymywał przed wyjazdem za granicę, bez żadnych podwyżek. Nadto najczęściej wynagrodzenie składało się z kilku elementów, a tylko jednym

z nich było wynagrodzenie zasadnicze. Pracownicy otrzymywali również premie. Zwłaszcza byłyby to krzywdzące dla pracowników zatrudnionych za granicą przez dłuższy okres. A zatem niewątpliwie celem ustawodawcy było zapewnienie wskazanym osobom jako podstawy wymiaru wynagrodzenia przynajmniej takiego, jakie otrzymywali w tym czasie pracownicy zatrudnieni na porównywalnym stanowisku w kraju, ze wszystkim podwyżkami tego wynagrodzenia i dodatkami.

Niekwestionowanym w sprawie było, że za pracę wykonywaną za granicą w wymiarze pełnego etatu wnioskodawca otrzymywał wynagrodzenie. Tym samym, na podstawie przywołanego rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. dopuszczalnym stało się zastąpienie rzeczywistego wynagrodzenia wnioskodawcy, wynagrodzeniem innego pracownika zatrudnionego w tym okresie w kraju w takim samym lub podobnym charakterze.

Jednakże Sąd zważył, że skoro w niniejszej sprawie wnioskodawca nie wykazał wynagrodzeń zastępczych, to za te okresy zostały prawidłowo uwzględnione przez ZUS wynagrodzenia minimalne.

Organ rentowy dokonał stosownego hipotetycznego wyliczenia wysokości kapitału początkowego i emerytury, które nie było kwestionowane przez powoda pod względem rachunkowym, a Sąd uznał, że nie jest obarczone żadnym błędem i zostało dokonane zgodnie z przedstawionymi przez Sąd założeniami wynikającymi z dostępnej dokumentacji ze spornych okresów zatrudnienia.

Hipotetyczny kapitał początkowy i emerytura w najkorzystniejszej wersji przy przyjęciu za okres zatrudnienia:

- w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) w B. – wynagrodzeń wynikających z zachowanych oryginalnych kart wynagrodzeń, a za okres umowy eksportowej minimalnego wynagrodzenia,
- w Elektrowni (...) - zaświadczenia (...) zalegającego za k. 105,

wyniosły:

- kapitał początkowy po dokonanych waloryzacjach - 477.568,43 zł, a na dzień 1.01.1999r. - 127.864,11 zł,
- wysokość emerytury na dzień 19.02.2018 r. - 2174,72 zł brutto.

Mając na uwadze powyższe rozważania prawne Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił obie zaskarżone decyzje i przeliczył od 19.02.2018 r. wysokość emerytury J. M., przyjmując do jej ustalenia wysokość kapitału początkowego w kwocie 127.864,11 zł, po waloryzacji w kwocie 477.568,43 zł, o czym orzeczono, jak w punkcie 1 sentencji wyroku.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi ZUS wraz z aktami rentowymi –pocztą – pouczając, iż termin do sporządzenia uzasadnienia wynosi 3 tygodnie.

20 VII 2021 roku.

A.P.